

ȘCOALA NOASTRĂ

Foaie învățătorescă de cultură și orientare profesională.

Redacția și Administrația:

SAVA BARBATESCU Turnu-Severin

Str. Căpitan Coravu No. 30

Tragedia noastră!...

În numărul trecut, vorbind despre misiunea preotului și învățătorului în viața satelor, i-am ridicat pe aceștia ca primii, — și în majoritatea cazurilor, — singurii exponenți de ridicare culturală, de educație cetățenească și de îndrumare politică, — până la un punct, — dacă vreți. Se mai găsesc în anumite comune, — cu o specifică așezare geografică, — și alți factori, cum sunt: doctorii, magistrații, pretorii, etc., cari pot influența în bine, ascendența morală și materială a satelor noastre.

Și mai întâlnim iarăși printre săteni și alți funcționari ca: perceptori, picheri, jandarmi, etc. Dar aceștia, — prin însăși natura funcțiunii lor, — nu sunt factori de ridicarea nivelului cultural al satelor. Ei sunt organe executoare, de care săteanul se apropie cu frică, frământându-și căciula în degetele mâinilor. Și nimeni nu s'a gândit vreodată să lase în seama acestora sarcina de desfălenire a neștiinței dela sate.

Cu toate acestea, ei sunt mult mai bine plătiți decât învățătorii, cărora li se cere totul și nu li se dă aproape nimic!... Să exemplificăm: Un învățător, la începutul carierii, primește 1600 lei lunar pe când un agent de percepție primește aproape 2000 lei, iar un factor poștal, primește peste 2000 lei lunar. Mai departe: Un învățător definitiv, cu 2 — 3 copii, primește 2400 lei lunar, pe când un sergent instructor, primește 3000 lei lunar. Prin urmare, în ordinea retribuției materiale, noi, învățătorii, „cerșetori în strae negre“, nu găsim în celelalte profesii nici o treaptă ierarhică, cu care să ne putem asemăna.

Și... observați, că am ales categoriile de slujbași, — cari în majoritatea cazurilor, — nu au decât... „atistatul“ de cinci clase primare. Dar nedreptatea ne paște cu cât înaintăm în viață!... Căci, un învățător, cu 10 — 15 ani vechime, abia poate ajunge la gr. II, — prin muncă, prin examene serioase și prin verificarea lor la catedră, a întregii lui activități, pentru ca să primească 3600 lei lunar, pe când un plutonier primește peste 4000 lei. Nu mai vorbesc de ofițeri, magistrați, etc., cari sunt puși pe un plan de salarizare mult superior nouă, iar o comparație cifrică a salariilor, ar fi prea jignitoare pentru noi.

Și... m'am gândit adeseori: Cum e posibil ca un învățător cu vechime, cu toate înaintările, cu gradul de căpitan de rezervă, să fie plătit abia ca un plutonier major?!... Noi nu urâm celelalte profesii, și nu cerem să ciuntească dela ele și să ne adaoge nouă. Nu!... Am făcut aceste comparații, numai pentru ca să evidențiem dreptatea cauzei noastre. Între slujbașii unei țări, trebuie să existe o proporționalitate în retribuția materială, în raport cu pregătirea fiecăruia, cu munca prestată și mai ales în raport cu roadele ce se scotează de pe urma fiecărei munci. Căci, fără să tragem foc pe... tradiționala „turtă“, dar trebuie s'o spunem că la baza fiecărei acțiuni frumoase ca: strejerism, cooperație, instrucție premilitară, etc., cronicarul obiectiv vede palpând sufletul nostru de apostoli și la propriu și la figurat. Căci un învățător, care e trimis din Mehedinți în Basarabia, să facă acolo operă de Românișm, e apostol, atât prin misiunea lui, cât și prin traiul lui de mizerie.

Iată de ce în preajma alcătuirii fiecărui buget, învățătorii își plimbă, — prin graiu și prin scris, — tragedia lor, dealungul și dealatul țării. Căci prea de multe ori am fost noi „cobaii“ tuturor experimentărilor financiare.

Conducătorii, să plece ochii spre noi și vor vedea că tragedia noastră, are accente din sguuitoarele tragedii ale Clasicismului.

D. BUNESCU
învățător

Principiul obligativității din legea învățământului primar este contra democrației? Dă rezultate cu actuala procedură?

Răspunsul la prima parte din acest subiect cere o documentare de ordin sociologic, fiindcă trebuie să se aibă în vedere însuși raportul care există între stat și individ. Omul de când a început să-și dea seama de cerințele sale fizice și intelectuale, a priceput că viața este mai ușoară prin traiul laolaltă, ajutându-se unul pe altul. Viața în comun, prin împărțirea greutăților, prin ajutorul reciproc, era mai ușoară, dar totodată îl supunea pe individ unei discipline, necesară oricărei societăți, pentru bunul mers al ei. Era disciplina înclinărilor rele din om, lovirea, vătămarea, respectul avutului altuia, cizelarea întregii sale ființe. Căci fără disciplină nu poate exista o viață de stat unitară și armonios îmbinată. Un exemplu frumos de ceea ce înseamnă disciplină și ordine ni-l oferă chiar animale inferioare, cum sunt furnicile, albinele ș. a. Atunci când individul devenea recalcitrant sau refractor măsurilor disciplinare, luate de societate, el era supus la pedepse sau era expulzat, ca indezirabil.

Individului, în schimbul serviciilor sale, trebuia să i se asigure din partea statului anumite avantajii, demne pentru o viață de stat: libertatea, siguranța persoanei, un confort mai ales, pe care singur nu l-ar fi putut avea, etc. conducerea statelor, în întâiele timpuri ale civilizației lor, a fost autocrată. Unul singur dispunea de milioane, legile date de conducătorul—dictator aveau o putere sacră. Anticul Lycurgus, voind să schimbe o parte din legile aspre date Spartei, a mers la oracolul dela Delphi, să întrebe ce trebuie să facă. I s'a răspuns că atât va trăi Sparta, cât vor trăi legile lui. La auzul acestei sentințe, spre a nu cădea în ispită, schimbând vreuna din legile sale, și astfel să pregătească moartea patriei, i n drum spre țară și-a pus capăt zilelor. Totuși sentința s'a împlinit, căci Sparta a trăit cât timp s'au respectat legile lui Lycurg. De aici se poate înțelege marea însemnătate a unei legi, fie cât de aspră, pentru mersul societății.

Autocrația însă în viața de stat este considerată ca o formă învechită de conducere și datorită unei lupte dusă pe tărâmul literilor, de condeie renumite, între care se înnumără și pedagogii de seamă, s'a ajuns la conducerea prin popor sau sistemul democratic (demos-popor, cratos-conducere). În sistemul democratic, socotit ca unul care dă prilejul tuturor cetățenilor să se manifeste, pe baza reprezentanței,

iau toți parte la conducerea statului. Democrația, deși se întemeiază pe conducerea poporului, nu înseamnă că trebuie să excludă legile care, pe lângă drepturi, impun și datorii. Ori ce lege poate să cuprindă în sine aceste două părți: drepturi și datorii. Numai într'un stat anarhic s'ar putea concepe o lege, care să confere drepturi fără datorii. Datoriile impuse indivizilor, prin lege, într'un stat democratic, departe de a fi contra democrației, o servesc. Obligația școlară, alături de cea militară sunt datorii necesare, fiindcă ambele apără societatea, numită stat; fără cea dintâiu individul este periculos societății, contribuie la destrămarea ei; fără cea de pe urmă, nu se poate bucura de roadele civilizației și culturii sale, n cazul când ar fi supărat de dușmani și nu s'ar apăra.

Pentru aceste motive, principiul obligativității din legea învățământului primar nu este contra democrației, ci din contră, o ajută să-și perpetueze existența, făcând ca cetățenii, prin ajutorul cărții, să-și înțeleagă mai bine rolul pe care-l au în viața statului interesându-i în mod conștient de treburile publice, cu atât mai mult cu cât ei și-au asumat răspunderea conducerii.

* * *

Normal ar fi ca, într'un stat democratic ideal, fiecare să-și priceapă datoriile și să le îndeplinească din îndemn sulletesc, nu din teama de sancțiuni.

Am răspuns primei părți din subiectul meu în mod negativ; aceasta este partea teoretică. Pe cea de a doua consider de ordin practic și răspunsul, întemeiat pe fapte, imi spune să afirm că actuala procedură nu-și dă roadele scontate, așa cum ar trebui. În cele ce urmează, voiu lămuri această chestiune.

România este poate prima țară din Europa, care a introdus obligativitatea școlii primare. În ori ce caz știu că înaintea Francezilor.

Anul acesta se împlinesc 72 de ani de când s'a introdus obligativitatea, în România. Care este procentul analfabeților în România și care este în Franța? Dacă procedura ar fi bună, cum este posibil că după 70 de ani de aplicare a legii să avem 41% analfabeți? (Statisticile din anul 1933.) Nu înseamnă aceasta mersul melcului, nu există ceva defectuos undeva?

Mai mult. Prin legea românească învățământul primar durează până la 16 și 18 ani. Alte țări au o perioadă mai

mică de instrucție. La noi învățământul s'a prelungit la 7 clase în anul 1924; în Franța s'a prelungit până la 14 ani abia în 1931. Luând după litera legii, ar trebui să fim mult înaintea. Realitatea probează contrariul.

Ca modest observator al vieții noastre școlare primare, cred că puterea și caracterul sacru al legii obligativității a fost diminuat. La 1864, se decreta obligativitatea, — dar nu se pune la îndemână numărul de învățători necesari, nu erau școli, pentru a adăposti pe toți copiii în vârstă de școală. Se puneau un biet învățător, cu o clasă sau două clase secundare să facă apostolat cu 100—200 de copii, fără local, fără inamovibilitate, oricând la chere-mul proprietarului din sat, cu copii nemâncați, goi, părinți cu o stare mizeră, căci este o strânsă legătură între starea economică și frecvența școlară.

Curba frecvenței este mai ridicată în anii de belșug, când copiii au ce mânca, au ce îmbrăca și cu ce să-și cumpere cărți, rechizite ș. a. Un învățător pus în fața a 200 de elevi era nevoit să mai amâne din ei, să mai lase din ei, unde erau mai mulți frați în vârstă de școală. Se mulțumea cu un sfert sau jumătate din numărul copiilor, atât cât încăpeau într'o odaie mică și neigienică. Astfel legea pierdea din puterea ei inmutabilă. Statul nu era el însuși în stare să asigure obligativitatea.

Astăzi am ajuns abia să împlinim una din aceste nevoi: un număr suficient de învățători și bine pregătiți. Mai lipsesc localuri de școală și săli de clasă îndeajuns; s'a făcut și aici un pas mare.

Prestigiul învățătorului ridicat, atât prin sine însuși, cât și de diriguitorii școlii, prin punerea lui în situația de a fi la adăpostul nevoilor de a trăi și a totalei sale independențe față de săteni sunt un punct câștigat în favoarea frecvenței.

Durata obligativității noastre școlare este prea mare. Cele mai multe țări din Europa o au până la 14 ani. A face școală în mod obligatoriu la 18 ani, când alte drumuri îl cheamă pe individ, nu mai este carte, ci o meserie de-a prindea cu arcanul, ca'n vremurile de bejenie. Dacă alte neamuri mențin vârsta maximă de 14 ani, nu este necesar ca noi s'o prelungim până la 16 ani, când și alte motive pledează s'o reducem. Cei cari absolvec 7 clase termină la 14 ani. Rămân mai departe repetenții. Nu este uman, nu este pedagogic, ca niște debili mintali, prin faptul că n'au promovat cele 7 clase până la 14 ani, să fie puși la un chin încă 2 ani, mai ales că nu-s ei de vină, ci însușiri ereditare, mediu, etc. Cel mult să se mențină vârsta de 16 ani pentru cei inteligenți, dar care s'au sustras legii: aceasta drept pedeapsă. Apoi țara românească este o țară agricolă și în mare parte muncile — și cele mai de seamă. semănatul și culesul — cad în timpul școlarității, când țaranul român cu toți ai casei își dau străduința să-și pregătească hrana. La 14 ani, copiii sunt de ajutor, muncesc la cot cu el și nu le mai convine să urmeze la școală.

Pentru fete, legile țării admit mărițișul la 16 ani. ori până la această vârstă trebuie să urmeze la școală. Țaranul român își face socoteala gospodăriei, că fata lui trebuie să învețe țesutul, gospodăria casei, să-și lucreze atâtea cămăși, scoarțe etc. și că n'o mărită cu ghiozdanul cu cărți. Deci ori vârsta școlarității micșorată, ori cea căsătoriei mărită.

Nu tot ce se învață în clasele VI și VII, căci a V a existat, este de folos și atunci este un timp pierdut din viața individului, un chin pentru

copilul care nu-și trăiește viața de copil și cine știe dacă, asemenea lui lu Comenius, nu va striga și el: „Dumnezeule, dă-mi înapoi anii copilăriei,” când nu se vor mai întoarce. Amintesc că nu-i trebuie țaranului român tot felul de contracte, când acestea le face notarul sau avocatul. Dar suntem și prea pretențioși. Unui copil român nu-i iertăm să greșească orașele unei țări streine și acum o lună era reprodusă în ziar scrisoarea unui Olandez către un magistrat român, atașat tribunalului din Haga. Adresa îl căuta la București, în Polonia.

S'a vorbit că pentru asigurarea frecvenței celor săraci să fie ajutați cu cărți, haine, mâncare, de către comună, stat. Ideea este bună, însă nu trebuie obișnuit individual să aștepte totul dela stat, fiindcă în rândul acestora se pot strecura și din aceia care sunt în stare s-și susțină copiii.

Un mare rău l-a făcut frecvenței școlare și demagogia politică; contra legii, s'au anulat amenzi, s'au obținut dispense, s'a micșorat prestigiul învățătorului.

* * *

Inchei. Am arătat situația bazat pe statisticile de acum 2 ani și pe fapte. Care este situația de azi, ce ne rezervă viitorul? Frecvența școlară a crescut simțitor, în mai toate școlile, peste 90%. La orașe chiar 100%. Cu un bărbat de stat de talia actualului Ministeru de Instrucție se pot face minuni. Un număr satisfăcător de învățători, stabili la postul lor, școli cu clase îndeajuns, prestigiul învățătorului ridicat, pus la adăpostul nevoilor, demagogia politică înlăturată din școală, cantine, cărți gratuite, îmbrăcăminte pentru săraci, accelerarea încasării amenzilor, pentru neînțelegători, străduința personală a învățătorului asigură frecvența școlară. Pe de altă parte, întemeierea de ateliere pentru băieți și fete, contribuie la atragerea lor, la școală, fără pedepse. Reducerea obligativității dela 16 la 14 ani așa cum este de altfel pentru cei care termină toate cele 7 clase, pe care le cred de absolută nevoie și pentru viitor, menținerea unui program minimal, de două sau trei zile săptămânal, la sate, pentru copiii din cursul ciclului al II, cum prevede legea de altfel, în timpul primăverii și toamnei, întemeierea de biblioteci, cămine culturale, șezători și conferințe în timpul iernii, pentru cultura adulților, asigură frecvența școlară, fără sancțiuni și înlătură analfabetismul.

Toate acestea știu că sunt trecute în programul de activitate al d-lui ministru Dr. C. Angelescu. Prezența sa la Ministerul de Instrucție este un imperativ al culturii naționale. Numai cu acest program cultura va triumfa și vom putea sărbători mai înainte de un centenar de aplicare a obligativității și o frecvență de 100%.

Dumitru V. Roșu, inv.

Cele două cărți.

Cartea de școală este un depozit de material educativ și instructiv, adunat din experiența vieții generațiilor trecute și arănat cu metodă, în raport cu vârsta și cu dezvoltarea progresivă a sufletului.

Dela litera caligrafiată a abecedarului, până la descrierile geografice, la faptele istorice și adevărurile matematice, toată armata de litere, de cifre și de gravuri, sunt așa fel ordonate, încât să poată avea o influență cât mai eficace asupra elevului

pentru a face din el un om de omenie și un cetățean luminat.

Toate aceste elemente inserate cu metodă — oricare ar fi ea metoda — sufăr de un mare neajuns: sunt embleme, imagini, judecăți extrase din raporturi cari au fost — cu un cuvânt — material la a cărui percepere simțurile școlarului nu activează decât ca un reflex al amintirilor — în cel mai fericit caz.

Și neajunsul acesta face din carte — mai ales atunci când întrebuințarea ei devine abuz — un instrument de tortură și de deformare sufletească. Elevul este mereu îndemnat, mereu împins, din domeniul realității, către o perpetuă abstractizare și simplificare, ca și când școala ar avea de gând — la urma urmei — să-i dea știința și secretul vieții într'o singură pilulă salvatoare.

Și ne mai mirăm că școlile noastre, de jos până sus și invers, produc cetățeni lipsiți de inițiativă, meditativi, teoreticieni cu buzunarele pline de leacuri imaginare și foarte puțini oameni practici, cari să fie în stare să înfrunte cu bărbăție piedicile vieții și forțele naturii.

Climatul școlii noastre este abstractia și teoretizarea dusă până la absurd. Și sub acest aliniat inițiativele nu germinează... iar oamenii după cari căutăm, întârzie să-și facă apariția.

Alături de cartea de școală — pe care arta tipografică a popularizat-o, iar editorii o speculează excesiv — mai este o altă carte, care nu se vinde, nu se cumpără, ceva mai mult, așteaptă mereu deschisă la dispoziția oricui vrea să-și arunce ochii pe

ea, e *cartea naturii*.

Aci, în slovele ei de flori, de gănganii, în sborul arcuit al pasărilor, în muzica murmurului de isvor, clocotește viața, mișcarea... vorbește realitatea.

Simțurile se înfioară în adâncuri... sufletul pătrunde tainele și desleagă problemele.

N'ai loc, n'ai timp, să abstractizezi. Aplecat pe cartea naturii, te simți frate cu ea, copil la sânul ei, suflet din sufletul ei.

Ce diferenți colosale între cele două cărți!...

Și când te gândești că în școala noastră cartea vie, cartea naturii, pătrunde atât de puțin, când te gândești că în locul florilor și al plantelor, cari umanizează prin miros și culoare noi aducem herbarul sau gravurile; în locul animalelor cu ochii umezi, aducem pei împăiate cu ochi schimonosiți de sticlă, abia atunci îți dai seama câtă stăruință depune școala ca să departe oamnenii de viață.

Da, pentru că școala noastră vrea, cu orice riscuri, un absolut care să posede date, formule, familii, noțiuni abstracte, chit că aceste noțiuni nu rămân în suflet decât ca niște slabe amintiri dintr'o vreme pierdută.

Și de aceea, absolventul nu-și mai continuă educația în viață, fiindcă școala n'a făcut legătura organică între cele două cărți. Concepându-l pe elev un automat l-a învățat răsucindu-i resortul de ceasornic... când a scăpat de școală cine să i-l răsucescă?!..

(va urma)

N. Bocșa învățător

Inteligența și scrisul elevilor

În No. 1 din foaia „Școala Noastră”, am redat modul cum am măsurat inteligența la 10 elevi din cl. I — contingent nou — din Com. Isvoră și clasarea. Cu această ocazie am reamintit că „Scara metrică” este un factor puternic redat în mâna învățătorului spre a-și cunoaște elevii. Așa cum i-am clasat atunci se mențin în privința inteligenței, cu mici undulațiuni — și acum față unul de altul.

În numărul de față voi semnaliza scrierea acestor elevi în raport cu inteligența lor. La această cercetare m'a determinat comunicarea profesorului S. Sörensen făcută la institutul Cardin din Stockholm asupra grafologiei, cât și elevul meu de cl. IV-a Gârbovan V. Gheorghe, elev cu inteligență foarte superioară, dar cu un scris dezordonat, greșeli mari gramaticale și de ortografie, pe care greșeli și le corecta singur, pus să o facă.

Sörensen afirmă, în comunicarea făcută recent, că scrisul dezordonat este dovada unei inteligențe superioare. Nu mâna, ci creierul comandă mușchilor ca să conducă tocul. Scrisul savanților, medicilor, politicienilor, la cari creierul lucrează foarte repede și variază, este *dezordonat*, greșelile de ortografie și gramaticale abundă.

Provocat de aceste constatări, am pornit la experiență spre a

deduce o normă generală. Iată cum am procedat și ce am constatat: elevii examinați au fost: 1) Badea St. Virgil cu inteligență medie normală, 2) Brașoavă V. Maria cu inteligență mărginită, 3) Brașoavă M. Ion cu inteligență medie normală, 4) Gârleanu C. Maria cu inteligență medie normală, 5) Gârbovan C. Ioana cu inteligență medie normală, 6) Huștea P. Gheorghita cu inteligență mărginită, 7) Lungoci C. Petre cu inteligență superioară, 8) Sârbu F. Ana cu inteligență superioară, 9) Smeu A. Lucia cu inteligență f. superioară c.l.-1,30, 10) Vulpe D. Eugenia cu inteligență superioară. Aceștia au fost elevii ce i-am observat.

Am ales ca text bucata „Regele nostru” din abecedarul part. I-a dela literile mari C și R lucră de Condescu etc. pag. 77 fine. Această bucată le-am dat-o într'o dimineață să mi-o copieze, ca ocupație indirectă fără să le spun că-i voi cerceta, căci nu mai aveam rezultatul dorit, inteligenții se sezizau și făceau efort spre mai bine, în altă dimineață le-am dictat-o. Au scris-o pe caiete cu liniatură germană. Textul dat a fost potrivit dezvoltării sufletești a elevilor: zicerile n'au fost mai mari de 14 — 16 silabe ca elevii să uite începutul zicerii, semne ortogra-

Urmare în pag. V-a

Urmare din pag. II-a

fițe n'au fost decât punctul și virgula, cuvinte cunoscute, textul fusese predat.

Cercetând atât copierea cât și dictarea am constatat: inteligențele superioare nu pun căciulă lui ă, â, î și punct și virgulă literilor ce le reclamă. Scrișul frumos nu-i prea încântă, mănâncă din literile dela urmă din cuvinte cum și cuvinte din ziceri. Au un scris nervos, mai ales acei ce bunicii și străbunicii lor au plecat mai de mult la muncă intelectuală. Literile mari nu le întrebunțează peste tot, unde trebuie, deși le știu rostul. Aceasta este scrierea superiorilor în inteligență.

La cei cu inteligență medie normală greșeli din neatenție nu am prea găsit. Au greșeli din neștiință. Caligrafie frumoasă. Nu uită accesoriile literilor. Copiază cuvintele literă cu literă și nu ca superiorii ce au o scriere Hulliger — continuă și accesoriile literilor le pun la urmă —

La dictare rămân de grup, dar se comportă binișor, ce fac bine. Scurt: Sunt buni caligrafi.

Mărginiții copiază literă cu literă făcând și de câte trei ori o literă în cuvânt, scriu cuvintele din zicere de mai multe ori, accesoriile literilor aci le pun bine, alteori duble și alteori le uită. Nu termină lucrul început.

De caligrafie nu le prea pasă; portativele, gros și subțire nu există în fondul lor apercetiv.

De dictare, rămân la primele ziceri.

Din cele ce am constatat la cei 10 elevi examinați, găesc că afirmația lui Sörensen este reală și că o scriere dezordonată, cu greșeli de ortografie și gramaticale se găsește și la inteligenții superioare, ba pot zice că greșelile abundă.

Bănuesc, că scrisul dezordonat, cu greșeli ortografice și gramaticale la inteligențele superioare se datorește creierului, care lucrează foarte repede și variază, ne dând timp mușchilor mâinei să execute ce a comandat, ordinele suprapunându-se.

Iată o cauză dece lucrările scrise azi, nu mai au importanța de odinioară, atât în cursul primar, cât și în cel secundar, recomandate și introduse pentru prima oară de Diesterweig, și dece la aceste probe premianții claselor dau de multe ori greși.

Socotesc că acest subiect este covârșitor de important și cu altă ocazie merită a fi cercetat mai cu deamănuntul la cl. III—IV primare în compuneri libere, unde elevii își dau arama pe față.

M. I. Ursulescu
inv. gr. II

Viața Reginei Carmen Silva

În momentele de frământare prin care trecem, comemorarea înaintașilor noștri este binevenită.

Cu cât viața este mai agitată, cu atât simțim mai mult nevoia de meditații și reculegere. În timpuri de grea cumpănă biserica a dat sprijin și ocoliș neamurilor. Dintre toate neamurile al nostru a fost mai expus încercărilor de tot felul; deaceia viața lui se împletește srâns de biserică. În mânăstiri s'au păstrat ane și cronici de nu s'au înecat în uitare faptele neamului nostru; la un sihastru s'a dus să ceară sfat, cel mai viteaz voevod al Moldovei, când toate puterile văzute păreau a fi împotriva-i.

Astăzi când toate sunt cuprinse într'un vârtej de repezi transformări, se cuvine să ne adâncim în meditații ca să putem lega firul străduințelor noastre de al celor ce s'au ostenit, aici, înaintea noastră. Opera lor este lumina ce ne ajută să descifrăm și să lălmăcim rostul vieții omenești. Lumânările, cari produceau și fum au fost slinse de mâna timpului. Lumina isvorăla di suflitele distinse se înalță tot

mai sus, îndrumând pași celor celor ce vin.

Să deschidem ochii sufletului spre a ne lălmăci rostul vieții la lumina ce se răspândește din viața și activitatea primei regine.

După moartea primului rege și a reginei, a izbucnit furtuna războiului mondial și poate că așa se explică mănarea gândurilor noastre în altă parte, așa se explică uitarea care și-a întins perdeaua între viața de dinainte și după războiul mondial.

Furtuna n'a încetat. Ea biciue astăzi valurile vieții omenești prilejuind de de multe ori ieșirea din vadul omeniei. Astăzi când zăgazurile pe care și le ridicase omenia sunt amenințate, primim cu porunca de a rupe perdeaua uitării Văzând lumina ce ne vine spre a ne întări credința celor slabi ne întrebăm, cum de n'am știut de ea până acum?

Regina Elisabeta s'a născut la 1843, ca principesă de Wied. Si-a petrecut copilăria pe valea Rinului, cea bogată în priveliști frumoase, presărată cu cetăți vechi medievale și biserici mari

(catredrale) mărturie a credinței din alte timpuri. O atmosferă minunată pentru un suflet de poet romantic. Poetă romantică a fost Regina Elisabeta după cum ne arată și M. S. Regina Maria; „Ideia ei de viață fiind înfocat romantică era consultată rare ori în ce privește lucruri cari aveau să fie făcute din cărămidă și piatră.“ Țara mea vol. II, pag. 32.

La anul 1869 vine în țara noastră ca soție a Domnitorului Carol. De acum înainte viața lor se împletește, sprijinindu-se reciproc. Le era atât de necesar aceasta, pentru înlăturarea piedicilor din cale și pentru munca de lungă durată în țara în care dacă nu totul, în orice caz multe mai erau de făcut. Spre a se vedea cât de mari erau greutatea ce au întâmpinat la început să se citească scrisoarea principelui Carol, reproducă de Titu Maiorescu în „Istoria Contemporană a României“ pag. 25 și urm. Moare și fetița și atunci gândurile și inima mamei se îndreaptă și mai mult spre cele nevăzute. „Credința în zilele de apoi e singura tărnie în noi.“ Moartea lui Fulger. „Cu adevărat de mirare era suflul ei, care o ducea dincolo de toate supărările, într'o lume unde nu mai fințau piedici, margini sau hofare.“ Regina Maria. „Țara mea.“ vol. II pag. 45.

Credința zugrăvește icoanele în biserici „M. Eminescu.

Credința trăită, adâncită până într'acolo ca să cuprindă viața până la rădăcini și să-i dea seas, s'a manifestat înscrierea unor meditații cu caracter moral religios, Publicate pare-mi-se în Biblioteca pentru loși.“ Credința adâncă aduce liniște, seninătate și îmbiere spre muncă Dar munca aceasta nu este muncă de ochii lumii, ci expresiunea esenței sublime din om. În mânăstiri unde călugării se exersau în rugăciuni și muncă, unde sufletele își găseau liniște și seninătate prin credință, acolo s'au scris cu mâna multe cărți sfinte. Intemeietorul vieții monahale la noi precum și al primelor mânăstiri: Vodița și Tismana, Nicodin, a scris un evangheliar în limba slavă.

În viața sa de credință și muncă, Regina Elisabeta a scris o evanghelie. Munca ce purta marca credinței, iată o altă însușire a Reginei Elisabeta.

„Cărți erau risipite în jurul ei și orice vene să vadă era dator să lucreze ceva, căci cu mâinile încrucișate nu putea să sufere pe nimeni,“ „Țara mea“ Regina Maria vol. II pag. 45. Ca altădată Antim mitropolitul, Carmn Silva a învățat limba românească. I-a plăcut în deosebi: „Limba veche și înțeleaptă.“ (Eminescu); Limba vechilor cazanii“ (Mateevici).

Așa a putut să pătrundă taina trecutului nostru de slavă, ale cărui urme le mai vedem în mânăstiri. Simțirea-i de poetă i-a dat prilejul să stea de taină cu slava din trecut și să o cânte

cu atât mai drag, cu cât o vedea reînviind prin: „Un rege mult viteaz

Care mereu șade treaz

Cât e țara la necnz.“

Să ne amintim de greutatea războiului pentru neafărnare, când Regele Carol a desfășurat vitejie pe câmpul de luptă și a arătat atâta prevedere când a făcut ca gloria să se răsfrângă asupra armatei care o câștigase. Altfel ar fi fost, dacă mica armată românească intra sub conducerea rusească. Apoi grijile pe cari le deștepta un aliat dornic de hrăpări, s'a văzut, la încheierea păcii, că nu fuseseră fără te-meiu.

Regele Carol care și făcuse cu prisosință datoria pe câmpul de luptă a trebuit să facă pe loc cunoștință cu nerecunoștința camaradului creștin pe care-l ajutase când fusese la greu. Atunci a trebuit să înceapă activitatea diplomatică și să folosească relațiile pe cari le avea în Germania pentru a ne scăpa țara de poftele de cotropire ale aliatului creștin, ale aproape-lui nostru de aceeași credință. Câtă doosebire între creștinismul Rusului și al poetei Carmen Silva! La aceasta creștinismul era trăit adânc, atât de adânc, încât îi îndrepta toată energia vieții sale spre manifestări cu adevărate creștine, cari aduceau raze de mângăere și alinare în noianul de dureri al vieții. La Rus, creștinismul era nume pe buze. Fără rădăcini nu putea să producă decât ce a produs: fărâncie, fariseism, etc. Cea mai mare tragedie a Rusului a fost văzută de unii din ai săi în aceea că: la același om alături de credința mistică, faptele puteau merge până la desfrâu și crimă. Din cauza acestei duplicități a rezultat neputința religiei creștine de a le transforma viața, de a-i apropiade omenie. În timpul războiului pentru neafărnare, Carmen Silva supunându-se vechiului său obicei de a mângăia pe cei în suferințe a îngrijit de răniți. A fost numită: „Mama răniților.“ A întemeiat un orfelinat pentru copii orbi: „Vatra luminoasă“. Dorea ca acolo să fie deprinși la citire, la muncă, să fie ridicați la un nivel mai înalt de viață spre a se bucura de roadele omenirii și acei, cărora atâtea bucuri le fusese oprite. „Trăia pentru alți. Mâna-i era totdeauna gata să dea, urechea să asculte, ochii să verse lacrimi pentru durerea alțiui.“ Regina Maria op. cit. pag. 42

Sufletul său deschis pentru tot ce purta mărca unei năzuințe mai înalte a făcut-o să participe la tot ce descoperea măret în preocupările neamului nostru. Cine nu se miră de frumusețea portului nostru național, care se înbină atât de armonios cu frumusețea plaiurilor și holdelor noastre?

Se cunoaște dragostea poetei Carmen Silva pentru portul nostru național.

Ce frumoasă va fi fost ședința Academiei Române în care Regele Carol

Formarea Caracterului moral și obiectele de învățământ (dexteritățile)

În foiletoanele numerilor trecute ale „Școlii Noastre“ am arătat cum trebuie să pretindem fiecărui obiect de învățământ un aport moralizator, un profit pentru înscăunarea Conștiinții morale în elevii noștri.

Rămânea să cercetăm, dacă și obiectele cunoscute sub numele de dexterități, pot contribui la zidirea personalității morale.

Dela început să fim înțeleși asupra următorului lucru: dexterități înseamnă abilități, iar nu obiecte de minimă însemnătate, puse în program numai spre a ocaziona variația în timpul de clasă.

Dacă suntem sinceri trebuie să recunoaștem că până astăzi în școala noastră primară nu li s'a dat atenția meritată acestor obiecte unde sufletul elevului este activ în cel mai înalt grad. Aci se traduc în mișcări fizice anumite acte sufletești, aci avem prilejul de-a munci în toată plinătatea cuvântului. Apoi urmează să mai socotim că prin dexterități programa ne dă puțință de a face o educație armonică. În școlile anglo-germane se dă atâta importanță dexterităților încât sunt puse printre indeletnicirile de căpetenie cu care se formează ti-

neretul. Am fi îndrituiți să zicem chiar că după cum greaca, latina și învățământul religios caracterizau acum câteva sute de ani pe omul Evului Mediu și al Renașterii, asemenea dexteritățile, în special muzica și educația fizică, arată trăsătura de seamă a școlii din zilele noastre.

Această considerare nu este greșită, în afară de cazurile unde s'abuzează.

Cu aceste lămuriri de generalitate să trecem la cercetarea fiecărei dexterități.

Caligrafia și scrierea în genere este etât de mult prețuită de grafologi, ca fiind termometrul temperamentului și caracterului. Pe noi, educatorii, ne interesează scrierea și ca un indicator al individualității, dar și ca un mijloc

de formare al personalității. Iată ce vreau să spun: nu numai firea înrăuște asupra scrierii, ci și scrierea asupra firii.

Gimnastica voinții poate fi făcută cu succes prin scriere. Firile repezi vor avea ocazia să constate la o lecție de scriere dezavantajele grabei. Pot vedea că o lucrare frumoasă și temeinică presupune multă răbdare și multă atențiune. Fiecare literă reprezintă o individualitate care nu se cere mutilată, ci respectată în toate amănuntele ei. Astfel obținem „o pagină frumoasă“. Se cere chiar ca în timpul orei de caligrafie să facem atenți pe elevi că păstrarea limitelor și proporțiilor alcătuiesc ceea ce numim „frumosul“. Asemenea observarea limitelor cu cari

venea însoțit de o asemenea Regină spre a da îndemnuri în privința terminării dicționarului limbii române! Regele Carol care dăduse fărâșurile pentru dezvoltarea economică, dorea ca să se termine în timpul domniei sale și dicționarul limbii române, atât de necesară pentru manifestările spirituale. Abia azi vedem câtă lumină cuprinde sfatul regesc ca să se fină seama în dicționar mai ales de acele cuvinte care își trăgeau seva din viața neamului nostru. Astăzi când s'a impus definitiv gândul exprimat de el, gând pentru a cărui realizare lupta și Titu Maiorescu cu pătrunderea ce l-a caracterizat,

La 1891, cu prilejul aniversării a 25 de ani dela întemeierea Academiei Române vorbea Kogălniceanu despre: „Stergerea privilegiilor boierești, desrobirea țiganilor și împroprietărea țărănilor.“ Povestea faptei la a căror realizare, partea lui era nu mică. Amintea străduințele generației sale pentru a pune temelii puternice României moderne. Arăta cum Regele Carol (care asista la ședință împreună cu Regina Elisabeta) a cunoscut pe câmpul de luptă virtuțile ostășești ale soldatului pe care-l liberase de legăturile apăsătoare ale boerescului (clăcii), generația lui Kogălniceanu. Regele Carol înmănușase străduințele sale în străduințele generației lui Kogălniceanu și se ajunsese la țărani liberi (generația lui Kogălniceanu) în țară liberă (Regele Carol.) Dar generația lui Kogălniceanu apunea. Murise Alexandri în 1890. Kogălniceanu amintea în discursul său, de uimirea tuturor când la pornirea cosciugului poetului, s'a auzit comanda: „Cei nouă din Vaslui și cu sergentul zece, ridicăți!“ Era gândul poetei Carmen Silva ca oștirea română s'aducă prisos de recunoștința aceluia, care-i cântase vitejia în: „Peneș Curcanul, Odă ostașilor români, etc.“ Alexandri, prieten al Domnitorului Cuza, se finuse departe de viața publică în primii ani de domnie ai lui Carol, era desgustat de oameni și se simțea bătrân. Faptele de glorie ale oștirii române i-au înlinierit inima și l-au redat vieții publice. Prin războiul independenței legătura dintre dinastie și popor a devenit foarte puternică.

Dispăruseră dificultățile de la începutul domniei de care am amintit când ne-am referit la scrisoarea publicată în cartea lui Maiorescu. Focul războiului a ales lamura virtuților din noianul de patimi. După o asemenea purificare nebuloasele au început să graviteze în jurul soarelui virtuților.

Trebuia să urmeze în mod natural și un apăs de soare, după cum altă dată apăsese și soarele Moldovei după o domnie de paluzeci și șapte de ani. La doi ani în urmă moare și regina Elisabeta. Amândoi sunt înmor-

mântați în mânăstirea de la Argeș, în locul de unde cu șase veacuri mai înainte porniseră străduințele pentru întemeierea Țării Românești.

Dacă lutul doarme la Argeș, din străduințele Reginei Carmen-Silva s'a realizat o imagine în care s'au împreunat cele mai alese virtuți: religiozitate, iubire pentru aproapele, milă, abnegație, modestie. Acestea i-au prilejuit ridicarea la o perspectivă înaltă de unde putea să vadă ce este de preț pentru viața omului și merită osteneală precum și ce este simplă amăgire.

Icoana ei se înalță, acolo unde geniul neamului nostru a dat expresiune în balada: „Mânăstirea Argeșului“ unei presimțiri profunde și anume că fără jertfă mare, fără abnegație, nu se poate realiza o operă durabilă. Meșterul Manole nu a putut zidi Mânăstirea Argeșului până ce nu a renunțat la tot ce-l lega de viața biologică, mergând cu spiritul de abnegație până la jertfirea soției sale. Prin aceasta și-a consacrat întreaga viață pentru realizarea unei opere de artă, pentru întruparea frumosului în marmură. Frumosul, binele, sfântul și adevărul trebuie să pătrundă viața omească până la rădăcinile sale, instinctele; căci numai așa energia umană poate fi cheltuită cu sens și rost.

Viața Reginei Carmen-Silva, viață de sfințenie, de binefaceri și de preocupări artistice, devine un simbol ce trebuie ținut cât mai mult în fața generațiilor actuale pentru reactivarea și spiritualizarea energiilor.

C. MIRA, învățător licențiat.

Primăvara

*Sus e mândrul cer albastru
Sprijinit pe culmi de dealuri,
Iar sub cer până departe
Vezi jucând căldura'n valuri.*

*Pe câmpii se joacă mei,
Pe ogoare pluguri ară;
Și'ntr'o margine de baltă
Toate berzele coboară.*

*Cucul cântă, rândunica
Trece'n sbor ca o săgeată
Și cocorii'n drepte șiruri
Vin în zarea departată.*

*Iar la umbra unei sălcii,
Pe-un covor de iarbă moale,
Ciobănașul, privind turma,
Cântă doina cea de jale.*

N. Bocșa, inv.

trebuie să ne îngrădăm libertatea individuală dau armonia societății din care facem parte. Începem a înțelege prin fixarea acestui adevăr rolul nostru, al fiecăruia, în totul social.

Mai mult: faptele noastre luate în parte sunt literile cu cari ne scriem viața. Cine vrea, și toți trebuie să vrem, o viață stilizată după principiile etice să manifeste până în cele mai mărunte acte de viață grija proporțiilor.

Tot prin scriere nehotărâții, apaticii pot fi smulși din inerția lor.

Stimulându-i să înceapă și apoi să isprăviescă o scriere de proporții din ce în ce mai extinsă, le învederăm că stăruința traducerii în fapte a gândurilor dă măsura omului întreg.

Intr'un cuvânt scrierea este un mijloc de obicinuință la muncă ordonată și o ocazie la îndemână oricărui școlar de-a gusta plăcerea lucrului ispră-

vit. Cu câtă voce bună își freacă școlarul mâinile după o pagină bine executată de caligrafie! Această bucurie îi mărește puterea de viață și-l determină la autoapreciere.

Tot cu prilejul lecțiilor de scriere putem releva neajunsurile profunde ale „petei de cerneală“. O astfel de pată strică frumusețea unei pagini și a unui caet.

Cu pata de cerneală de pe caet ori de pe haine se aseamănă păcatul în purtare.

Este de ajuns o faptă rea ca să strice frumusețea unei pagini din filele vieții.

La caligrafie nu se documentează, ci se exprimă concret inconvenientele trecerii peste măsură fie din grabă, fie din neglijență sau fie din oricare altă vină.

Lecțiilor de caligrafie, un educator cu cât de puțin efort, le poate smulge mult aport la clădirea caracterului.

„Le mois“ No. 60 — Decembrie 1935. Orientarea profesională în Franța

În Buletinul departamental al învățământului primar din depart. Senei din Aprilie 1933 se poate citi: „Toată lumea acceptă astăzi următoarea definiție: Orientarea profesională are ca scop să îndrepte copilul, la terminarea școlii primare, către o profesiune, o meserie, care să răspundă gusturilor sale particulare și intereselor sale dominante, cunoștințelor și aptitudinilor sale diverse, atât fizice cât și intelectuale, atât morale cât și artistice și sociale, ținând seama de situația sa familiară și de gradul în care progresa în exercitarea unui anumit lucru.

Între numeroasele grupări de orientatori cari au luat naștere în Franța cu scopul de a orienta pe tineri, la terminarea școlii primare, cu cea mai mare șansă de succes, spre o meserie sau alta, Asociația generală a orientatorilor din Franța este una dintre cele mai importante și dintre cele mai active.

Această asociație a orientatorilor și-a ținut în toamna ce trecut, la Paris, primul său congres național care a avut un mare succes. Timp de trei zile, peste patru sute de delegați și delegate, veniți din toate colțurile Franței, aparținând diferitelor clase sociale, reprezentând toate opiniile politice și religioase și oferind astfel edificanțelor spectacol al unei minuni naționale realizată în mod cordial, pentru a lucra pentru mai binele tineretului muncitor, au discutat rapoarte, au schimbat păreri, au prezentat observațiuni, au emis idei, etc., inspirați de o știință solidă de o prețioasă experiență și o vie dorință de a da neprecupețită asistență sa acestei generații adolescente asupra căreia criza economică și șomajul persistă atât de îngrijorător.

În cele trei zile ale congresului au fost examinate rapoartele prezentate și este de observat că rolul școlii primare în orientarea profesională este de mare însemnătate.

Reprezentantul ministerului muncii vorbind de proiectul de lege relativ la prelungirea timpului școlarității obligatorii (vârsta maximă patrușprezece ani în loc de treisprezece) face să reiese importanța ce va rezulta, pentru orientarea profesională a școlariilor, din adoptarea acestui proiect și subliniază extinderea sigură a rolului învățătorilor și în-

vățătoarelor în această orientare. Această extindere va necesita atunci o pregătire specială, în școlile normale, a viitorilor învățători și învățătoare.

Școala primară și pre-orientarea profesională.

În școala primară elementară (dela șase la treisprezece ani) trebuie să ne gândim la pre-orientarea profesională, îngrijindu-ne astfel de viitorul școlariilor noștri. — Mai mulți congresiști au pretins chiar că exercițiile senzoriale așa de prețuite în grădinițele de copii (doi la șase ani) ar putea în oarecare măsură să ajute această pre-orientare. — Toți raportorii au afirmat unanim înaintea congresului, importanța rolului școlii primare elementare și mai ales complimentare în pregătirea orientării profesionale și în colaborarea dintre școala primară și orientatori. — Rezoluțiile adoptate solicită în acest scop ministrului Educației Naționale instrucțiuni precise cu privire la pre-orientarea profesională: exerciții școlare bine alese, practica lucrărilor manuale educative, inspecții medicale, insiluirea unui carnet școlar de orientare profesională, ședințe de proiecțiuni, plimbări și vizite instructive, etc. Un program de pre-orientare va trebui supus examenului Consiliului superior al Instrucțiunii publice. Cât privește colaborarea învățătorilor cu oficiile de orientare profesională, ea trebuie să îmbrace forme diferite după regiuni.

Tot în acest fel mai sunt emise o seamă de idei cu privire la rolul covârșitor de mare pe care-l are școala primară în orientarea profesională și se scot concluzii cari cer ca, orientarea profesională depinzând în cea mai mare parte de îndrumările date de școala primară, ca — această școală — să fie pregătită în acest scop.

Dacă în Franța, problema orientării profesionale în școala primară se pune cu atâta greutate, nu se vede care ar fi motivul ca la noi să se pună mai cu ușurință.

Deci, orientarea profesională în școala primară românească constituie o nouă problemă care, în interesul restabilirii unor raporturi normale între toate categoriile de profesioniști și muncitori cere să fie rezolvită cât mai repede și cât mai judicios.

Gh. Calianu
Învățător Boca

Desemnul oferă deasemenea un însemnat motiv de-a face incursiuni în tărâmurile domeniului moralei. Ascunzând mai mult decât oricare alt obiect simțul de observație al școlariului, implică il îndeamnă la auto-observare.

Este foarte firesc ca înainte de-a plămăui un lucru cu mâna, il închipuiești în creier și simți nevoia de a-l exterioriza sub forma desenului. Exercițiul de a reuși ca mâna să exprime precis lucrul închipuit poate li asemănat cu exercițiul de a face ca fapta să exprime exact imperativele conștiinței morale sădite în alte cazuri.

La lecțiile de desen din imaginație se observă multe închipuiri bolnăvicioase cari pot fi puse la punct supunându-le rațiunii. Actele vieții nepurificate la lumina acestei lămpi dumezești, vom spune noi, riscă să devină monstruoși.

Desenurile din aducere aminte ne

arată în bună măsură dacă elevul nostru este inclinat să respecte adevărul. (Aceasta măcar în intenție, dacă nu în corectitudinea trăsăturilor).

Lecțiile de desen după natură, impunând o observație riguroasă atrag pe elev în tainele alcătuirii lucrurilor, făcându-l să priceapă armonia creației.

Reflectând cât de cât la fiecare lecție de desen, ca și de caligrafie, educatorul găsește minunate prilejuri de a direcționa moral firea fragedă a elevului.

Pomeniam mai sus de necesitatea unui stil de viață. Caligrafia și desenul sunt arte care ne ajută a ne însuși arta vieții.

— Va urma —

V. GROȘU.

inv. licențiat în filosofie